

Richtlijnen voor het milieueffectrapport van:

M.C. van Beek
Den Akker 10
3862 RB NIJKERK

voor een vleeskuikenhouderij
of vleeskalkoenen-houderij
en rosé vleeskalveren

19 augustus 2009

Inhoudsopgave

1.	Hoofdpunten van het MER	3
1.1.	Inleiding.....	3
1.2.	Advies Commissie MER en zienswijzen.....	3
1.3.	Hoofdpunten.....	3
2.	Achtergrond en besluitvorming.....	4
2.1.	Probleemstelling en doel.....	4
2.2.	Wettelijk kader en beleidskader	4
2.3.	Te nemen besluiten	5
2.4.	Plan-MER en besluit-MER.....	5
3.	Voorgenomen activiteit en alternatieven.....	5
3.1.	Inleiding.....	5
3.2.	Voornemen.....	6
3.3.	Referentiesituatie	6
3.4.	Alternatieven.....	7
3.5.	Meest milieuvriendelijk alternatief (mma).....	7
4.	Milieuaspecten.....	8
4.1.	Algemene opmerkingen	8
4.2.	Natuur, vermessing en verzuring.....	8
4.3.	Geurhinder	10
4.4.	Luchtkwaliteit.....	10
4.5.	Overige aspecten	11
5.	Vorm en presentatie.....	13
6.	Overige punten.....	13
	BIJLAGE 1:	14
	Projectgegevens richtlijnenfase besluit-m.e.r.	14
	BIJLAGE 2:	15
	Lijst van zienswijzen en adviezen.....	15

1. Hoofdpunten van het MER

1.1. Inleiding

M.C. van Beek is voornemens zijn pluimveehouderij aan Den Akker 10 te Nijkerk uit te breiden. Het huidige vergunde veebestand bedraagt 33.000 vleeskalkoenen, 70 melkkoeien en 6 stuks vrouwelijk jongvee. In de nieuwe situatie zal de initiatiefnemer in totaal 362.500 vleeskuikens of 33.534 vleeskalkoenen gaan houden (zie ook paragraaf 3.1). Naast deze dieren worden in beide situaties 130 vleeskalveren gehouden. In de nieuwe situatie zullen/zal:

- de bestaande stallen worden omgebouwd naar het Wesselmansysteem;
- de bestaande rundveestal in gebruik genomen worden als stal voor vleeskalveren;
- vier nieuwe stallen worden gerealiseerd voor het houden van 47.000 vleeskuikens of 4.000 kalkoenen per stal. De nieuwe stallen zullen worden uitgerust met het Wesselmansysteem.

Hiervoor wordt bij het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijkerk een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) aangevraagd. Voor de besluitvorming over de aanvraag van deze vergunning wordt de procedure van milieueffectrapportage (MER) doorlopen.

1.2. Advies Commissie MER en zienswijzen

Het bevoegd gezag heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (MER) gevraagd een advies voor richtlijnen uit te brengen. Dit advies is toegevoegd als bijlage.

1. Het advies van de Commissie is integraal overgenomen in deze richtlijnen. Het bevoegd gezag heeft de startnotitie ter inzage gelegd. Naar aanleiding hiervan zijn van een vijftal personen schriftelijke reacties binnengekomen. In bijlage 2 is een lijst met namen van de personen opgenomen.
2. De richtlijnen zijn opgebouwd uit het advies van de Commissie MER.

1.3. Hoofdpunten

Het bevoegd gezag beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- de toekomstige emissie en depositie van verzurende en vermistende stoffen door het bedrijf in relatie tot de gevolgen daarvan op kwetsbare natuur, zoals het Natura 2000-gebied 'Veluwe';
- de extra geur die in het gebied wordt geëmitteerd en de invloed van het bedrijf op de toekomstige geurhinder;
- de fijn stofemissie en de bijdrage ervan aan de fijn stofconcentratie in de directe omgeving van het initiatief.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is van belang dat het MER bevat:

- een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming;
- voldoende onderbouwend kaartmateriaal, voorzien van een duidelijke schaal en legenda. Op het kaartmateriaal moeten in ieder geval kwetsbare natuurgebieden en gevoelige objecten voor geur en fijn stof aangegeven zijn. Geef ook helder de afstanden van de gebieden en objecten tot het bedrijf aan;
- een heldere vergelijking van de gepresenteerde alternatieven volgens dezelfde methodiek en detailniveau.

2. Achtergrond en besluitvorming

2.1. Probleemstelling en doel

De aanleiding en motivatie voor het voornemen staan beschreven in hoofdstuk 2 van de startnotitie. Dit kan overgenomen worden in het MER.

Onderbouw in het MER de voorgenomen uitbreiding en in het bijzonder het gewenste aantal dieren op de locatie.

2.2. Wettelijk kader en beleidskader

In de startnotitie ontbreekt informatie over het wettelijk kader en het beleidskader. De Commissie adviseert in het MER expliciet de beschrijving van beleid en regelgeving op te nemen. In het MER moeten de consequenties en randvoorwaarden die voortkomen uit het wettelijk kader en het beleidskader voor het voornemen worden uitgewerkt.

Hierbij dient in het bijzonder - ook gelet op het feit dat wet- en regelgeving sterk in beweging zijn - uitdrukkelijk rekening te worden gehouden met:

- de Wet ammoniak en veehouderij (Wav), wijzigingen hierin, de Algemene Maatregel van Bestuur met betrekking tot ammoniakemissie huisvesting veehouderij¹ ('Besluit huisvesting') en de voorziene veranderingen in de bij de Wav behorende regeling. Indien gebruik gemaakt wordt van interne saldering dient ook ingegaan te worden op het wettelijk kader hiervoor (Besluit huisvesting);
- de actuele ontwikkelingen rond de beoordeling van ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden.² De Commissie adviseert de ontwikkelingen op de voet te volgen en te zorgen dat het MER op dit punt een uitwerking kent die op het tijdstip van daadwerkelijke vergunningverlening passend is binnen beleid en regelgeving;
- de 'IPPC-omgevingstoets'³. Ga ook in op de BREF⁴ voor intensieve veehouderijen en de overige documenten uit de Regeling aanwijzing BBTdocumenten;
- de te verwachten ontwikkelingen rond fijn stof. Momenteel wordt er gewerkt aan een toetsingskader luchtkwaliteit en landbouw. Deze ontwikkeling dient, wanneer er een kans bestaat dat bovenstaande aspecten een rol gaan spelen in de besluitvorming, in het MER te worden meegenomen. Toets aan de luchtkwaliteitseisen zoals opgenomen in de Wet milieubeheer.

¹ Het besluit is op 28 december 2005 gepubliceerd in het Staatsblad 2005, nr. 675. Op 1 april 2008 is het Besluit huisvesting inclusief wijziging in werking getreden.

² De Commissie wijst op de handreiking van het Ministerie van LNV "beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden", waarin handvatten worden geboden voor de beoordeling of bestaand gebruik, nieuwvestiging of uitbreiding in of in de omgeving van Natura 2000-gebieden kan worden toegestaan of niet.

³ Dit volgt uit de van toepassing zijnde IPPC-richtlijn. IPPC is de afkorting van Integrated Prevention Pollution and Control. Het van toepassing zijn van deze richtlijn betekent dat emissies naar bodem, water en lucht moeten worden voorkomen en, wanneer dit niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt.

⁴ Deze BREF (Best available technology reference document) is een hulpmiddel om de best beschikbare techniek te bepalen.

2.3. Te nemen besluiten

Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de aangevraagde Wm-vergunning. De Commissie adviseert in het MER op te nemen welke besluiten nog meer nodig zijn voor de realisatie van het voornemen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet, een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 of een bouwvergunning.

2.4. Plan-MER en besluit-MER

De locatie van de initiatiefnemer is deels gelegen in de gemeente Nijkerk en deels in de gemeente Barneveld. Zoals in de Startnotitie is aangegeven staan de huidige bestemmingsplannen de uitbreiding van het bedrijf niet toe. Voor het kunnen realiseren van de gewenste uitbreiding is een vergroting van het bouwperceel noodzakelijk. Geconcludeerd kan worden dat voor zowel Barneveld als Nijkerk een ruimtelijke procedure moet worden doorlopen om het bouwperceel te vergroten.

De vaststelling van een gewijzigd bestemmingsplan dat kaderstellend is voor MER(beoordelings)-plichtige activiteiten is op grond van het Besluit MER 1994 plan-MER-plichtig. Als voor een wijziging van een bestemmingplan een passende beoordeling gemaakt moet worden, is dit plan ook plan-MER-plichtig.⁵ Het verlenen van een milieuvergunning voor de uitbreiding is besluit-MER-plichtig. De Commissie adviseert bevoegde gezagen en de initiatiefnemer in overleg te treden over de wijze waarop besluit-MER en plan-MER worden uitgevoerd. De Commissie adviseert één gecombineerd plan-/besluit-MER te maken, aangezien in dit geval dezelfde onderwerpen op hetzelfde detailniveau uitgewerkt moeten worden.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1. Inleiding

Vanwege dreiging van vogelpest en het ontbreken van een slachtlocatie voor kalkoenen in Nederland is het voor de initiatiefnemer op dit moment te risicovol om kalkoenen te houden. De initiatiefnemer wil de mogelijkheid openhouden om in de toekomst weer kalkoenen te kunnen houden. Dit is de reden dat in de startnotitie bij de voorgenomen activiteit twee situaties zijn beschreven, te weten het houden van vleeskalkoenen en het houden van vleeskuikens.

Op dit moment zijn de stallen in gebruik voor het houden van vleeskuikens (in totaal 174.500 stuks in traditionele huisvesting), terwijl milieuvergunning is verleend voor het houden van vleeskalkoenen. De feitelijke situatie is dus niet vergund. In juni 2009 is een concept milieuaanvraag ingediend bij de gemeente Nijkerk voor legalisatie van de huidige situatie. In de milieuaanvraag is zowel de situatie met vleeskuikens als de situatie met vleeskalkoenen beschreven. Aangezien de uitbreiding met het aantal vleeskuikens de grens van categorie C.14 Besluit MER (85.000 stuks) overschrijdt, dient deze milieuaanvraag vergezeld te gaan van een milieueffectrapport. Tijdens het locatiebezoek is door bevoegd gezag en initiatiefnemer aangegeven dat deze aanvraag om milieuvergunning wordt ingetrokken. De reeds gerealiseerde veranderingen in het bedrijf zullen worden meegenomen in een nieuw in te dienen milieuaanvraag behorende bij de uitbreidingsplannen. De daarbij behorende milieueffecten dienen in het MER beschreven te worden.

In de startnotitie wordt in hoofdstuk 2 en 3 een beschrijving gegeven van het voornemen. Het voorkeursalternatief en de andere alternatieven moeten in het MER worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu.

Geef een situatieschets van het plangebied en een breder studiegebied, waarin bebouwing en (ecologisch) gevoelige gebieden opgenomen zijn.

⁵ Art. 7.2a Wet milieubeheer.

3.2. Voornemen

Ga bij de beschrijving van het voornemen systematisch in op:

- het aantal te realiseren dierplaatsen in relatie tot het aantal te houden dieren;
- de uitvoering van de inrichting (per diercategorie) inclusief beschikbare oppervlaktes en leefoppervlaktenormen⁶, rekening houdend met de vigerende welzijnswetgeving en het gekozen voersysteem;
- de plaatsing en hoogte van de emissiepunten en, ingeval van de toepassing van luchtwassers, ook de dimensionering van het luchtwassersysteem, in relatie tot de voorgenomen omvang van het bedrijf. Geef de milieuvoor- en -nadelen van het toe te passen systeem;
- de stallen, inrichting en installaties door middel van een duidelijke tekening, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda. In de plattegronden van de stallen moeten de geïmplementeerde codes uit de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) aangegeven worden, alsmede het BWL-⁷ of Groen Label-nummer. Geef daarbij aan uit welke regeling het RAV-nummer komt;
- de uittreedsnelheden van de ventilatielucht waarmee wordt gerekend in de verspreidingsmodellen voor de emissiepunten van de stallen. Geef tevens aan wat de uittreedsnelheden zijn bij maximale ventilatie, indien gebruik gemaakt wordt van centrale afzuiging. Geef dan bovendien aan hoe deze snelheden worden gerealiseerd op basis van een weerstandsberekening van het gehele ventilatiesysteem in samenhang met de capaciteit van de ventilator(en). Bepaal daarbij bij hoge luchtsnelheden van de uittredende ventilatielucht het daarmee samenhangende energieverbruik;
- hoe de dieren worden gevoerd en of er naast mengvoer ook andere voedercomponenten worden aangevoerd;
- verdere onderdelen van het voornemen, zoals het in werking hebben van een houtkachel en de opslag van Wesselmanheaters (als zijnde importeur).

Geef een overzicht van de beoogde fasering en planning.

3.3. Referentiesituatie

Geef een beschrijving van de referentiesituatie. Aangezien tijdens het locatiebezoek is geconstateerd dat de locatie aan Den Akker 10 één inrichting⁸ vormt met de locatie aan Den Akker 20, dienen bij de beschrijving van de referentiesituatie beide locaties meegenomen te worden. Neem tevens de autonome ontwikkelingen mee tot 2020⁹ waarbij voldaan wordt aan de regelgeving (waaronder IPPC), maar zonder (een deel van) het voornemen uit te voeren (dus geen dieren toevoegen). De referentie is de situatie die ontstaan wanneer het bedrijf wel aan wet- en regelgeving zou voldoen. De bestaande inrichting dient te voldoen aan de best beschikbare techniek zoals is omschreven in artikel 8.11 lid 3 Wet milieubeheer.

De Commissie adviseert twee referentiesituaties te beschrijven, te weten de feitelijke situatie (houden van vleeskuikens en kalveren op de locatie Den Akker 10 en de feitelijke situatie op de locatie Den Akker 20) en de vergunde situatie (op de beide locaties). Houd er bij de beschrijving van de vergunde situatie als referentiesituatie rekening mee, dat ook alle bijbehorende bouwvergunningen verleend moeten zijn, anders moet voor de referentiesituatie worden teruggegrepen op de vorige (wel geheel in werking getreden) milieuvergunning. De beide referentiesituaties dienen in het MER opgenomen te worden en in de vergelijking met de alternatieven meegenomen te worden.

⁶ Hierbij dient rekening te worden gehouden met het Vleeskuikenbesluit.

⁷ Meer informatie over de BWL-nummers staat in de toelichting van RAV van 25 september 2006, nr. BWL/2006310778 (stcrt. 24 oktober 2006).

⁸ Conform de Wet milieubeheer is sprake van één inrichting indien sprake is van de ligging in elkaars onmiddellijke nabijheid en indien twee of meer van de volgende bindingen aanwezig zijn: technisch, organisatorisch en/of functioneel.

⁹ Zo moet het bedrijf na 1 januari 2010 voldoen aan de ammoniakereisen uit het Besluit Huisvesting.

3.4. Alternatieven

Per alternatief dient aangegeven te worden welke overwegingen aan de keuze ten grondslag liggen, zoals milieuoverwegingen, overwegingen omtrent bedrijfsvoering en technische realiseerbaarheid. Aangezien de emissiefactor van het Wesselmansysteem op dit moment niet bekend is, adviseert de Commissie om een alternatief in het MER op te nemen dat uitgaat van de maximale emissiefactor uit het Besluit huisvesting (0,045 kg/NH₃).

Geef aan of de alternatieven kunnen voldoen aan de eisen van vigerende wet- en regelgeving, zoals de IPPC-richtlijn. De belangrijkste eis uit de IPPC-richtlijn en de Wet milieubeheer is dat de best beschikbare technieken (BBT)¹⁰ worden toegepast. Houd bij het bepalen van de BBT rekening met de informatiedocumenten over BBT, zoals opgenomen in de bijlage van de Regeling aanwijzing BBT-documenten (BREF). Het kan vereist zijn om verder te gaan dan BBT, wanneer bijvoorbeeld uit de omgevingstoets blijkt dat lokale kenmerken dit vereisen, of wanneer er een minimalisatieplicht bestaat. Beoordeel in het MER of dit aan de orde is. Werk, indien dat het geval is, in het MER uit hoe voldaan kan worden aan deze extra vereisten.

Hoewel geen verplicht onderdeel voor het MER, adviseert de Commissie inzicht te geven in de investerings- en exploitatiekosten van de verschillende alternatieven. Dit geeft meer inzicht in de haalbaarheid van de alternatieven.

Vorm

Geadviseerd wordt om in één visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Dit betekent dat het MER helder en gestructureerd moet zijn zodat de milieuinformatie goed is terug te vinden. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt.

3.5. Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

Werk in het MER het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) uit. Het mma moet:

- uitgaan van de technisch gezien maximaal haalbare mogelijkheden en technieken ter bescherming en/of verbetering van het milieu;
- realistisch zijn en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen.

Bij de ontwikkeling van het mma adviseert de Commissie om primair aandacht te besteden aan maximale reductie van de uitstoot van verzurende en vermestende stoffen, geur en fijn stof, door de volgende maatregelen af te wegen:

- toepassing van een luchtwasser waarin een combinatie van ammoniak, geur en fijn stof met een hoog rendement kan worden verwijderd;
- een emissiearm huisvestingssysteem, in combinatie met een luchtwasser.

Betrek in de uitwerking van het mma ook het aspect dierenwelzijn.

Omschrijf en onderbouw duidelijk zowel het mma, als de afwegingen die hebben geleid tot het mma. De keuze van het mma dient plaats te vinden aan de hand van de meest maatgevende milieuaspecten.

¹⁰ Op basis van de Engelse term wordt ook wel gesproken van het BAT-vereiste ('best available techniques'). Dit begrip is opgenomen in Wm artikel 8.11 lid 3. Bij de bepaling van BBT voor inrichtingen, bij het verlenen van vergunningen, dient het bevoegd gezag gebruik te maken van het afwegingskader uit het Inrichtingen en vergunningenbesluit (Ivb), artikel 5a.1 (Stb. 2005, 527).

4. Milieuaspecten

4.1. Algemene opmerkingen

Doel van de vergelijking van alternatieven op milieuaspecten is inzicht te geven in de essentiële punten waarop, dan wel de mate waarin, de positieve en negatieve effecten van de diverse alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. Uit deze vergelijking kunnen eventueel nog extra te nemen maatregelen worden afgeleid.

Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bepaal de ernst van de gevolgen voor het milieu in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigerende en compenserende maatregelen¹¹;
- per milieugevolg moet worden beschreven of deze onomkeerbaar is;
- expliciet moet aandacht worden besteed aan cumulatie van effecten op met name kwetsbare natuur¹²;
- gevolgen kunnen zowel negatief als positief van aard zijn.

Geef van de verschillende alternatieven kwantitatief het effect aan op verzurende en vermestende stoffen, geur en fijn stof.

4.2. Natuur, vermesting en verzuring

Algemeen

Het MER moet duidelijk maken welke gevolgen de voorgenomen activiteit kan hebben op de natuur. Geef aan welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn in het studiegebied en wat de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied is. Ga daarna in op de ingreep-effect relatie tussen de voorgenomen activiteit en de in het plangebied aanwezige natuurwaarden. Geef daarvoor aan voor welke van deze dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen. Beschrijf mitigerende maatregelen die de gevolgen kunnen beperken of voorkomen.

Gebiedsbescherming

Mogelijk belangrijke nadelige effecten op natuur worden in het geval van de intensieve veehouderij vooral veroorzaakt door de verzurende en vermestende depositie. Met name de Natuurbeschermingswet 1998, die de bescherming van Natura 2000-gebieden regelt, vormt een hard kader op dit gebied.

¹¹ Bij mitigeren kan gedacht worden aan het verminderen van landschappelijke effecten door het landschappelijk inpassen van een bedrijf, of het verminderen van geluidsemissie door in pandig laden en lossen. Een voorbeeld van compensatie is het aanvullen van verloren natuur met nieuw aan te leggen natuur.

¹² Het gaat hierbij met name om de achtergronddepositie van verzurende en vermestende stoffen.

Verzuring en vermisting

In het MER moet duidelijk aangegeven worden waar voor verzuring gevoelige gebieden¹³ liggen en wat de afstand tot het bedrijf is. Geef aan of sprake kan zijn van nadelige gevolgen van het voornemen op voor verzuring gevoelige gebieden. Geef aan of er sprake kan zijn van significante gevolgen voor Natura 2000-gebied 'Veluwe' en andere mogelijke relevante natuurgebieden. Beschrijf daartoe in het MER:

- de instandhoudingdoelstellingen, de staat van instandhouding en de kritische depositiewaarden voor de habitats in de Natura 2000-gebieden. Ga ook in op de beoogde natuurdoelen en kritische depositiewaarden van de voor vermisting en verzuring gevoelige natuurgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur;¹⁴
- de achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermistende stoffen (NH₃, NO_x, SO₂) in de natuurgebieden. Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie recente gegevens. Deze gegevens zijn op te vragen bij het RIVM en – indien beschikbaar – bij de provincie Gelderland;
- de huidige emissies en/of toekomstige emissies van bovengenoemde stoffen door het bedrijf/de activiteit bij de verschillende alternatieven;
- welke emissie-¹⁵ en depositiebepalende maatregelen genomen kunnen worden;
- de door het bedrijf veroorzaakte (toename van de) depositie op de natuurgebieden bij uitvoering van de alternatieven. Geef daarbij aan welk rekenmodel is gebruikt en wat de (on)nauwkeurigheid is van de berekeningen;
- de gevolgen van de vermistende en verzurende deposities op de natuur. Geef daarbij aan of er een (verdere) overschrijding is van de kritische depositiewaarden. Geef aan of, in cumulatie met andere activiteiten, aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied kan optreden.

Voor de vergelijkbaarheid van achtergronddepositie, kritische depositie en bijdrage van het voornemen, adviseert de Commissie waar mogelijk gebruik te maken van de eenheid N_{totaal}. Beschrijf, naast de deposities van verzurende en vermistende stoffen, andere mogelijke invloeden van het voornemen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden¹⁶ en de ecologische hoofdstructuur (EHS).¹⁷ Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan. Uit de wetgeving volgt dat een project alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹⁸ met succes wordt doorlopen.¹⁹

¹³ Hieronder verstaan we de kwetsbare gebieden uit de Wav, als ook de voor verzuring gevoelige gebieden die niet onder de Wav vallen. Het gaat hier niet om elk groenelement, maar om gebieden met een belangrijke natuurwaarde.

¹⁴ De kritische depositiewaarden zijn opgenomen in D. Bal, H.M. Beijer, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen. Directie Kennis, Ministerie van LNV. De kritische depositiewaarden voor Natura 2000 habitattypen zijn opgenomen in H.F. van Dobben en A. van Hinsberg, (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1654. Zoals emissiearme huisvesting, toepassing van luchtwassers, emissiearme mestopslag.

¹⁵ Zoals emissiearme huisvesting, toepassing van luchtwassers, emissiearme mestopslag.

¹⁶ Op 24 november 2008 heeft het ministerie van LNV de Handreiking 'beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden' gepubliceerd. Hierin staan handvatten voor de beoordeling van vergunningaanvragen en de beoordeling van bestaand gebruik en voorgenomen activiteiten in het kader van het opstellen van Beheerplannen. Geef in het MER aan of en zo ja, hoe deze handreiking gebruikt is voor de beoordeling van de gevolgen.

¹⁷ Let op: naast Natura 2000 en de EHS gebieden zijn er andere beschermde gebieden, zoals beschermde natuurmonumenten (art. 10 Natuurbeschermingswet 1998), beschermde leefomgevingen (art. 19 Flora- en faunawet) en gebieden die vanwege internationale verdragen daartoe zijn aangewezen (art. 27 Natuurbeschermingswet 1998). Elk gebied kent zijn eigen beschermingsregime.

¹⁸ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?

- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹⁹ Art. 6, lid 3 en 4 Habitatrictlijn, geïmplementeerd in art. 19g en 19h Natuurbeschermingswet 1998.

Soortenbescherming²⁰

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied en geef aan tot welke categorie deze soorten behoren.²¹ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen op de standplaats (planten) of het leefgebied (dieren) van deze soorten en bepaal in hoeverre verbodsbepalingen²² mogelijk overtreden worden. Beschrijf mitigerende maatregelen die de aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3. Geurhinder

Beschrijf in het MER:

- de geurbelasting op de gevoelige objecten in odour units. Doe dit volgens de in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) aangegeven rekenmethode. Getoetst dient te worden op basis van artikel 3 Wgv. Indien de betreffende gemeente bij gemeentelijk verordening volgens artikel 6 Wgv andere waarden heeft vastgesteld, dan dienen deze waarden als toetsingskader;
- bij toepassing van artikel 3 lid 4 (overbelaste situaties) van de Wgv een duidelijke berekening van wijze waarop de 50%-regeling is toegepast;
- de momenten van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden. Maak een inschatting van de maximale geurniveaus die zich kunnen voordoen.
- Beschrijf tevens de overige bronnen van geuremissie, zoals de houtkachel en de opslag van kadavers²³.

Gezien de omvang van het initiatief, de omliggende woningen en de binnengekomen zienswijzen is het wenselijk om cumulatieve geurberekeningen uit te voeren. Dit past binnen de omgevingstoets op grond van de IPPC-richtlijn.

Betrek bij de vaststelling van de achtergrondbelasting van geurhinder²⁴ de reeds aanwezige, andere veehouderijbedrijven in de omgeving van het initiatief en die nieuwe veehouderij-initiatieven waarvan de omvang en de locatie (bij benadering) bekend is.

De Commissie adviseert om bij de uitwerking van de cumulatieve geurhinder gebruik te maken van bijlagen 6 en 7 van de "Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij".²⁵

4.4. Luchtkwaliteit

Fijn stof²⁶

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) te beschrijven, ook onder de grenswaarden. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007. Neem bij de berekeningen ook de emissie van de houtkachel mee. Eenvoudiger berekeningen volstaan wanneer deze voldoende onderscheidend zijn voor de alternatieven. Presenteer de resultaten van de berekeningen middels contourenkaarten²⁷ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.²⁸

²⁰ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

²¹ Er wordt onderscheid gemaakt tussen de categorieën: tabel 1 (algemeen), 2 (overig) en 3 (Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMVB) soorten en vogels.

²² De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

²³ Zie zienswijzen 2 en 3.

²⁴ De rekenmethodiek, V-stacks gebied, adviseert te werken met een bereik van 2 km. rondom het initiatief. Houdt deze afstand aan voor het in kaart brengen van de achtergrondbelasting van geur (cumulatieve geurhinder).

²⁵ InfoMil, aanvulling van 1 mei 2007, op de Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij van de versie 1.0, 6 maart 2007.

²⁶ Vanwege de heersende problematiek t.a.v. fijn stof en het feit dat intensieve veehouderijen een belangrijke bron van fijn stof zijn, wordt fijn stof (PM₁₀) met name genoemd. Dat laat onverlet dat ook voor de andere stoffen uit de Wet milieubeheer moet worden aangetoond dat voldaan wordt aan de geldende normen.

²⁷ Gebruik hiervoor klassebreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien klassebreedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheidend is.

²⁸ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

Het initiatief maakt geen onderdeel uit, als 'in betekenende mate'-project, van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).

Indien het project zich als 'niet in betekenende mate' kwalificeert, dient aannemelijk te worden gemaakt dat de toename van de concentratie PM₁₀ niet de grenswaarde met meer dan 3 % overschrijdt. Maak duidelijk dat voldaan kan worden aan de anticumulatiebepaling opgenomen in het Besluit 'niet in betekenende mate' (luchtkwaliteitseisen)²⁹. Indien dit niet aannemelijk kan worden gemaakt adviseert de Commissie het voornemen te toetsen aan de luchtkwaliteitseisen zoals opgenomen in de Wet milieubeheer.

Nederlandse emissie richtlijn (NeR)

Voor de verwarming van de stallen is een houtkachel aanwezig. Toon in het MER aan dat de emissie van de houtkachel voldoet aan de daarvoor gestelde emissie-eisen uit de NeR.

4.5. Overige aspecten

4.5.1 Geluid

Breng in het MER de geluidsbelasting door het voornemen in beeld, toets aan geldende wet- en regelgeving en geef aan in welke mate dit gevolgen voor de omgeving heeft. Ga daarbij minimaal in op:

- de geluidsemissies en -immissies voor de dag-, avond-, en nachtperiode, voor de representatieve bedrijfssituatie, inclusief regelmatig terugkerende geluidspieken, zoals het laden of lossen van pluimvee;
- de incidentele bedrijfssituaties (denk bijvoorbeeld aan (testen van) noodstroomaggregaat en alarm)³⁰. Geef aan hoe vaak deze zich voor kunnen doen;
- de geluidsbelasting vanwege het (extra) vrachtverkeer dat gerelateerd is aan de inrichting. Geef daartoe een kwalitatieve beschrijving van de geluidsbelasting in de dag-, avond-, en nachtperiode, op het wegennet in de directe omgeving van de inrichting en de bijdrage van de inrichting hieraan. Ga ook in op afwijkende situaties, door bijvoorbeeld seizoensdrukke en piekmomenten. Voer deze beschrijving kwantitatief uit, wanneer een knelpunt kan ontstaan voor omliggende woningen.³¹

4.5.2 Verkeer³²

Beschrijf (indien onderscheidend) de verkeersbewegingen die horen bij het initiatief. Bepaal in hoeverre en waar mogelijk knelpunten kunnen ontstaan. Beschrijf of, en zo ja in welke mate, de weegbrug door derden wordt gebruikt. Beschrijf tevens de eventuele effecten van het voornemen op de verkeersveiligheid voor, in het bijzonder, kwetsbare weggebruikers.

4.5.3 Klimaat en Energie

Geef aan in hoeverre de uitstoot van broeikasgassen kan worden geminimaliseerd. Betrek hierbij naast onderstaande aspecten rond energieverbruik in ieder geval CO₂-zuinig bouwen, aanpassingen in voer ten behoeve van een reductie in methaanemissie en de wijze en duur van de mestopslag³³.

Geef in het MER de energiehuishouding voor het voorkeursalternatief en het mma in hoofdlijnen weer, bijvoorbeeld in de vorm van stroom- en gasverbruik per dier. Beschrijf de ambitie op het gebied van energiebesparing en beschrijf indien aan de orde de te nemen energiebesparende maatregelen. Besteed in ieder geval aandacht aan het toepassen van zonnecollectoren op de daken van de stallen. Geef daarbij aan welke energiebesparing wordt verwacht.

²⁹ Zie artikel 5 van deze AMVB. Dit is het geval als projecten gebruik (zullen) maken van dezelfde ontsluitingsstructuur en aan elkaar (zullen) grenzen, dan wel in elkaars directe nabijheid (zullen) zijn gelegen tot een afstand van ten hoogste 1000 meter vanaf de grens van de desbetreffende locatie of inrichting. Dit speelt niet als de toename van de concentraties ter plaatse niet meer bedraagt dan 0,1 µg/m³.

³⁰ Zie zienswijze 3.

³¹ Dit is aan de orde wanneer woningen zich vlakbij de in- of uitrit van het bedrijf bevinden. Hier zal de geluidsbelasting zwaarder zijn door optrekkend of afremmend verkeer. Gebruik bij de beoordeling of een knelpunt aan de orde is de circulaire van 29 februari 1995 "Geluidhinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting".

³² Zie zienswijzen 1 tot en met 3.

³³ Mestopslag kan veel uitstoot van CO₂ en CH₄ veroorzaken.

4.5.4 Veiligheid en gezondheid

Geef zo goed mogelijk de kans weer op, en de aard van, calamiteiten en storingen die tot milieu- of dierenwelzijnsproblemen kunnen leiden. Beschrijf ook de te nemen maatregelen om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken. Ga daarbij in op de wijze van kadaveropslag en de frequentie en manier van afvoer van kadavers³⁴.

Beschrijf in het MER de risico's met betrekking tot zoönosen, zoals o.a. MRSA en de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken³⁵.

Het Ministerie van VWS is van plan onderzoek te doen, in samenwerking met een consortium, naar de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheidsproblemen. We raden aan om ontwikkelingen hieromtrent goed in de gaten te houden.

4.5.5 Veewetziekten

Geef aan welke situatie er ontstaat wanneer, bijvoorbeeld ten gevolge van veewetziekten, een vervoers- of exportverbod wordt ingesteld en welke maatregelen dan binnen het bedrijf moeten worden genomen. Geef hierbij aan welke milieueffecten dergelijke maatregelen met zich meebrengen, ook in relatie tot de eventuele noodzaak om mest langer op te slaan.

4.5.6 Water

Breng de effecten van het voornemen op het watersysteem via bijvoorbeeld een watertoets in beeld. Besteed daarbij aandacht aan:

- de waterbalans van de bedrijfsmatige processen (bedrijfswatersysteem);
- de waterhuishouding van het hele plangebied (hemelwatersysteem);
- de maatregelen om te waarborgen dat de waterstromen die in het milieu/water terecht komen schoon blijven;
- de locaties en het ruimtebeslag van de infiltratievoorzieningen en de buffers³⁶;
- de onttrekking van grondwater tijdens de bouw van de stallen. Breng de mogelijke consequenties met betrekking tot de waterhuishouding in beeld.

Geef in dit verband ook aan hoe en hoeveel water via een eigen bron wordt gewonnen en wat dit betekent voor de grondwaterstand. Geef aan hoe reinigings-, spoel- en regenwater worden opgeslagen en afgevoerd.

4.5.7 Landschap en Cultuurhistorie

In een agrarische omgeving kunnen archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen, zoals bijvoorbeeld oude boerderijen en karakteristieke houtwallen. Neem in het MER een beschrijving op van de archeologische verwachtingswaarden, cultuurhistorische waarden en landschapselementen, als basis voor de effectbeschrijving van alternatieven en varianten. Indien er mogelijk archeologische waarden aanwezig zijn, dient dit door middel van inventariserend veldonderzoek verder in beeld te worden gebracht. Beschrijf indien aanwezig hoe effecten op archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen of beperkt zullen worden.

Geef in het MER aan hoe de nieuwe inrichting optimaal landschappelijk kan worden ingepast. Geadviseerd wordt in het MER een visualisatie van het toekomstige bedrijf op te nemen.

³⁴ Zie zienswijzen 3 en 4.

³⁵ Maak hierbij gebruik van het RIVM briefrapportnr. 215011002: Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie.

³⁶ Deze dienen om vertraagde lozing van hemelwater dat niet kan worden geïnfilteerd in de bodem te bewerkstelligen.

5. Vorm en presentatie

Geadviseerd wordt om in één visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Dit betekent dat het MER helder en gestructureerd moet zijn zodat de milieuinformatie goed is terug te vinden. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet op dezelfde wijze en met het zelfde detailniveau plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Verder wordt aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda toe te voegen. Op de kaarten moet de ligging en afstand tot kwetsbare natuurgebieden en objecten voor het verblijf van mensen (gevoelig voor geur, fijn stof, geluid etc.) goed worden aangegeven.

6. Overige punten

Evaluatieprogramma

Het bevoegd gezag moet bij het besluit over de milieuvergunning aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden. Dit dient om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek gegeven wordt. Er bestaat een sterke koppeling tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Voor de onderdelen 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1:

Projectgegevens richtlijnenfase besluit-m.e.r.

Initiatiefnemer: pluimveebedrijf Van Beek

Bevoegd gezag: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijkerk

Besluit: vergunning op grond van de Wet milieubeheer

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C14.0

Activiteit: uitbreiding van een pluimveehouderij

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: Stad Nijkerk en Barneveldse Krant van 10 juni 2009

ter inzage legging startnotitie: 10 juni tot en met 22 juli 2009

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 8 juni 2009

richtlijnenadvies uitgebracht: 6 augustus 2008

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. R. Aagten

ing. L.C.J. Bekkers (secretaris)

W. Foppen

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina

Commissie m.e.r.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2:

Lijst van zienswijzen en adviezen

1. J.C. van den Dikkenberg en E.J. Terschegget, Nijkerk
2. M.C.J. Koenders, Voorthuizen
3. Familie B. Goor, Nijkerk
4. Familie de Vries, Nijkerk
5. H. van de Braak, Nijkerk

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Uitbreiding pluimveebedrijf Van Beek, gemeente Nijkerk

Van Beek is voornemens zijn pluimveehouderij aan Den Akker 10 te Nijkerk uit te breiden. In de nieuwe situatie worden de stallen omgebouwd naar het Wesselmansysteem en de rundveeststal zal in gebruik worden genomen als stal voor vleeskalveren. De nieuwe stallen worden gerealiseerd voor het houden van vleeskuikens of kalkoenen. Hiervoor wordt bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijkerk een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer aangevraagd. Voor de besluitvorming over de aanvraag van deze vergunning wordt de procedure van milieueffectrapportage doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2799-9